

SLOVENSKI SOKOL.

Štev. 12.

V Ljubljani, 25. decembra 1904.

Leto I.

Redovne vaje.

(Konec.)

Razen teh dveh premen pa je s poluobratom moči še izvesti:

c) prehod iz dvoreda v četverostop in

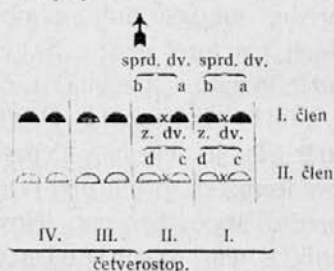
d) prehod iz četverostopa v dvored.

Te prehode je treba natančno razložiti začetnikom in jih zanje temeljito pripraviti.

V slovenskem in tudi v češkem Sokolstvu je bila do nedavnega navada, za četverostope odštevati skupke od desnega proti levemu krilu na „desne“ in „leve“ z besedami: „desni, levi — prvi četverostop; desni, levi — drugi četverostop“ itd. („pravi, levi — prvi čtyrstup“ itd.). V spisu „Výklad cvičení pořadových dle povělí, přijatých cvičitelským sborem Č. O. S.“ pa uči dr. J. Vaniček, da je napačno, če se tako postopa. Taka odštetev ostane po resnici le, dokler je dvored v prvotni postavi. Kakor hitro pa se obrne dvored s celim obratom v obrnjeno postavu, postanejo iz „desnih“ „levi“ in iz „levih“ „desni“ skupki. Priporočamo torej način odštevanja in priprave, kakor ju popisuje dr. Vaniček v navedeni knjigi, ki smo ji tudi sicer posneli mnogo praktičnih navodil za vadbo redovnih vaj.

Ko je četa nastopila bodi neposredno, bodi posredno (s stikom iz reda) v dvored, odšteje vaditelj od desnega proti levemu krilu po dva poleg sebe stoječa skupka na četverostope. (Sl. 9.). To stori tako, da po vrsti položi levo svojo roko na desno ramo, desno roko pa na levo ramo dveh v prvem členu poleg sebe stoječih telovadcev, ki tvorita odslej dv o-

jico, in pri tem glasno kliče: „prvi, drugi itd. četverostop“. Pri izvežbanih telovadcih pa zadostuje, če vaditelj z roko naznači presledek, ki loči posamezne četverostope, in zakliče številko četverostopa. Odštevanje na prvem členu velja tudi za drugi člen, tako da je moči razločevati sprednjo in zadnjo dvojico, t. j. dvojico v prvem členu in dvojico v drugem členu. Ti dve za seboj stoječi dvojici naredita skupaj

Sl. 9.

četverostop. V vsaki dvojici (sprednji in zadnji) razločujemo desnega in levega dvojičnika. To imejima pa ni stalno, ampak dvojičnika ga menjata, kakor hitro se prvotni dvored obrne.

Telovadcem je treba dobro razložiti razmerje poleg sebe stoječih dvojičnikov. Med obema dvojičnikoma je presledek za širino dlani (tesni razstop). Ta presledek tvori sredo (na sl. 9.: x)

dvojice. Dvojičnik, ki stoji na desno od te srede (glede s stališča telovadcev), se zove desni (na sliki: *a*, *c*), dvojičnik na levo od srede pa levi dvojičnik (na sliki: *b*, *d*).

Da se vaditelj prepriča, ali so si telovadci zapomnili svojo oddelitev v četverostope, veli na primer: „prvi tretji in peti četverostop! vzročiti — **zdaj!**“ Če se izkaže, da telovadci slabo poznajo svojo oddelitev, jih je vaditelju opozoriti, kako važna je odštetev za pravilno izvedbo prehoda v četverostop, in morebiti iznova odšteti četverostope in se prepričati iznova. Vsekakor pa je potrebno sedaj, da vaditelj razloži, kateri telovadci so desni, kateri levi, in neogibno je nato tudi, da se vaditelj prepriča, če so telovadci stvar razumeli, s primernim poveljem, na primer: „Desni! v čepenje — **zdaj!** vzklon — **zdaj!**“, to pa ne samo v prvotnem dvoredu, ampak tudi v obrnjenem, vaditelj naj torej veli: „S čelom — **vzad!**“ in nato: „Desni! v čepenje — **zdaj!**“ in zopet: „Vzklon — **zdaj!**“ Tu je seveda v čepenje preiti telovadcem, ki so bili prej (v prvotnem dvoredu) levi. Ko smo telovadce seznanili s tem premičnim imenovanjem dvojičnikov, lahko razložimo enostavno pravilo, ki velja za prehod iz dvoreda v četverostop in narobe iz četverostopa v dvored.

Na povelje torej, ki ukazuje prehod iz dvoreda v četverostop:

„Četverostop! v desno (levo) — **v bok!**“

ali pa na povelje, ki ukazuje prehod iz četverostopa v dvored:

„Dvored! v levo (desno) — s čelom!“

izvrše dvojičniki, ki so istoimenski s stranjo, označeno v povelju, samo poluobrat na mestu v naznačeno stran, drugoimenski dvojičniki pa izvedejo tudi poluobrat na mestu v označeno stran, priskočijo pa še razen tega z nasprotno (drugoimensko) nogo k nasprotnemu boku svojih dvojičnikov.

Pravilo se torej glasi: istoimenski se samo obrnejo, drugoimenski se obrnejo **in** priskočijo z drugoimensko nogo k drugoimenskemu boku svojih dvojičnikov.

Praktičen primer: Četi v dvoredu veli vaditelj: „Četverostop! v desno — **v bok!**“ Vsi telovadci se obrnejo s poluobratom v desno; dočim pa istoimenski dvojičniki s stranjo, označeno v povelju, torej tu desni, ne izvrše drugega kakor ta poluobrat, priskočijo nasprotni (drugoimenski) dvojičniki, torej levi, z nasprotno, to je z levo nogo k nasprotnemu, to je k levemu boku desnih.

Telovadcem je treba pravilo za izvedbo četverostopa razložiti s primeri in jih zlasti opozoriti, kako važno je, da se vedno takoj zavedo, kateri dvojičniki da so. Vaditelj se o tem mnogokrat prepričaj s primernimi povelji.

Prečesto napako, da priskočijo telovadci namesto z drugoimensko nogo z istoimensko, vztrajno popravljaj!

*) D = desni, L = levi, K = krajnika v prvem členu;
d = desni, l = levi, k = krajnika v drugem členu.

Krajniki se navadno pri odštevanju četverostopov ne vpoštevajo. Pri izvedbi četverostopov se potem krajnika, ki sta na istoimenski strani z obratom, vedeta tako, kakor bi imela poleg sebe svoja dvojičnika; krajnika na nasprotni strani, to sta ona dva, ki sta po izvršenem četverostopu zadaj, pa stopita po obratu z odkorakom (= korakom na desno ali levo stran) na raznoimensko stran z ono, ki je označena v povelju:

K L L K
D D ➔
k l l k
d d

Četverostop na desno iz prvotnega dvoreda.

Ob lihem številu skupkov se vedeta zadnja dva skupnika (na levem krilu) kakor poleg njiju stoječa krajnika.

Ob lihem številu telovadcev je en telovadec v prvem členu brez skupnika v drugem členu. Tega „nadštevilnega“ telovadca postavimo na levo od srede ali pa k levemu krajniku. Po celem obratu stopi ta telovadec v sprednji člen, tako da je presledek vedno v zadnjem členu. Pri četverostopih se vede telovadec v zadnjem členu, ki je, stoječ poleg presledka, brez dvojičnika, tako, kakor bi bil njegov dvojičnik v resnici poleg njega.

III. Premena zastopa v dvostop, dvostopa v četverostop in narobe.

1. a) Premena zastopa v dvostop se izvede na povelje:

„Dvostop! — na **prej!**“

Če je bil zastop izveden iz prvotnega reda v desno (ali pa iz obrnjenega reda v levo), priskočijo „drugi“ z desno nogo k desnemu boku „prvih“. Če pa je bil zastop narejen iz prvotnega reda v levo (ali pa iz obrnjenega reda v desno), priskočijo „prvi“ z desno nogo k desnemu boku „drugih“.

b) Premena dvostopa v zastop se na povelje:

„Zastop! — **vzad!**“

izvede na nasprotni način: telovadci, ki so priskočili, skočijo zopet nazaj na svoje mesto, in sicer z nasprotno nogo, nego so priskočili.

2.) a) Premena dvostopa v četverostop se izvrši na povelje:

„Četverostop — na **prej!**“

Isti dvojičniki, ki bi bili priskočili, če bi se bil četverostop izvedel takoj iz dvoreda, priskočijo tudi tu, in sicer z isto nogo in k istemu boku pred njimi stoječih dvojičnikov, s katero in h kateremu boku bi bili priskočili, ko bi bili četverostop izvedli takoj iz dvoreda. Treba je torej, da se telovadci takoj zavedo, kakšno postavbo je imel dvored, iz katerega so naredili dvostop. Če so dvostop napravili iz dvoreda s poluobratom v desno, priskočijo na zgornje povelje levi dvojičniki z levo nogo k levemu boku desnih. Ako pa so dvostop izvedli s poluobratom v levo, priskočijo desni z desno nogo k desnemu boku svojih levih.

b) Premena četverostopa v dvostop se izvede na povelje:

„Dvostop! — **vzad!**“

Telovadci, ki so priskočili, skočijo nazaj za te, h katerim so priskočili, in to z nasprotno nogo, nego so priskočili. Iz četverostopa na desno skočijo torej levi z desno nogo za svoje desne. Iz četverostopa na levo skočijo desni z levo nogo za svoje leve. Če pa se je četverostop naredil na desno (levo) stran in se s celim obratom obrnil, se vedejo telovadci pri prehodu v dvostop tako, kakor bi se bil četverostop takoj prvotno napravil na levo (desno) stran.

Pripomniti je tu, da je prehod iz zastopa v dvostop na mestu mogoč le, če se je zastop izvedel na mestu, ne pa tudi, če se je korakajoč zastop ustavil. Zakaj tu so se telovadci vsled korakanja razmknili za dolžino roke, tako da bi bilo, če bi

naredili dvostop, med posameznimi dvostopi razdalje za dolžino dveh rok. Tudi prehod iz dvostopa v četverostop ni mogoč iz ustavnega dvostopa. Pri korakanju dvostopa sta se oba zastopa steknila tako, da je med telovadci obeh zastopov prostora le za širino dlani, dvojičniki bi torej med njimi ne imeli prostora, kamor bi priskočili. Če pa bi se tudi mogel četverostop izvesti, bi med posameznimi četverostopi nastala razdalja za dolžino dveh rok.

B. Vaje z mesta.

I. Pohod. Zanj velja vse to, kar za pohod v členu; tudi povelja so ista.

Pri čelnem in prečnem pohodu se je telovadcem drugega člena točno ravnati in jim je kriti prvi člen, vzdržavati pravilni razstop s predniki in sosedi.

Pri bočnem pohodu v dvostopu in četverostopu morajo zastopi biti natančno kriti, posamezni dvostopi in četverostopi med seboj uravnani.

V začetku pohoda v dvostopu, narejenem iz dvoreda s poluobratom, se mora drugi člen primekniti k prvemu v tesni razstop (za širino dlani), in sicer pri dvostopu s poluobratom v desno takoj s prvim korakom (z levo nogo), po poluobratu v levo pa šele z drugim korakom (z desno nogo), ker je tu drugi člen na levi strani prvega člena in bi moral z levo nogo stopiti črez desno, ko bi se hotel takoj s prvim korakom pridružiti.

II. 1. Zavoji. Povelja so ista kakor pri členu. Tudi izvedba je vobče taka kakor pri členu. Opozoriti pa je na naslednje:

a) Pri zavojih dvoreda krije zadnji člen prvega in vzdržuje pravilni čelni in bočni razstop; telovadci poleg

osnega krajnika v zadnjem členu stopajo nekoliko v stran.

b) Pri zavojih dvostopa in četverostopa zavijata po dva in dva (štirje in štirje) telovadca tako, kakor bi tvorila red, in sicer začeta prva dva (prvi štirje) zavijati takoj po izrečenem povelju, ostali pa, ko pridejo na mesto, kjer sta začela zavijati prva.

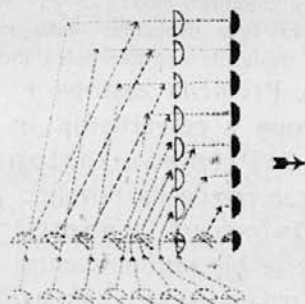
2. Izprečitve. (Sl. 10.)

a) Bočna izprečitev, iz dvoreda v dvored z novo smerjo, se izvede na povelje:

„Bočno v dvored, na desno (levo) — **vprek! . . . Stopaj!**“

b) Čelna izprečitev, iz dvostopa ali iz četverostopa v dvored, se izvrši na povelje:

„Čelno v dvored, na levo (desno) — **vprek! . . . Stopaj!**“

Sl. 10.

O izprečitvi iz dvoreda v dvored in iz dvostopa v dvored velja vse, kar smo povedali pri izprečitvi člena, tu za oba člena. Poluobrat namesto četrtobrata pa izvede, oziroma na mestu ostane tukaj samo krajnik sprednjega člena (pri izprečitvi iz dvoreda), oziroma na čelu zastopa na strani, na katero je izvesti izprečitev, vselej tedaj kakor pri izprečitvah člena. Drugi krajnik za njim ali poleg njega se vede kakor ostali telovadci. Telovadcem zadnjega člena je paziti na kritje

in razstop; na krilu, na katero je izvesti izprečitev, stopajo telovadci zadnjega člena izpočetka v lokih navzad.

Pri izprečitvi iz četverostopa v dvored ostane namesto enega krajnika na mestu cela ona dvojica na čelu stoječega četverostopa, katera je na strani, kamor je izvesti izprečitev. Vse dvojice, ki stoje za to dvojico, preidejo poleg nje v sprednji člen, ostale dvojice, torej na nasprotni stani, pa v drugi člen novega dvoreda. Dvojičniki dvojic, stopajočih v novo postavo, naredijo četrt obrata vanjo istočasno in istočasno se jim je tudi ustaviti v višini stoječe dvojice.

Če se krajniki pri odštevanju četverostopov niso vpoštevali, ostane seveda na mestu samo krajnik na strani izprečitve. Dvojica za njim v prvem četverostopu naredi potem tako kakor druge četrt obrata in preide poleg stoječega krajnika v sprednji člen novega dvoreda.

C. Vaje med pohodom.

I. Pohodne premene. Povelja in izvedba kakor pri členu.

II. Obrati. Povelja kakor pri obratih na mestu. Za izvedbo velja vse, kar smo navedli pri členu, zlasti tudi o tem, na katero nogo je dati povelje.

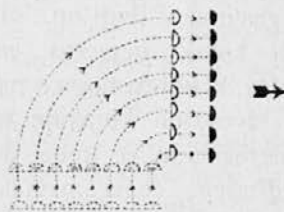
K prehodu iz dvoreda v četverostop in narobe je pripomniti, da je onim dvojičnikom, ki so naredili samo poluobrat, skratiti prva dva koraka po poluobratu, oni pa, ki jim je priskočiti, store to tako, da podaljšajo prva dva koraka, na kar uravnana celota z običajnim korakom stopa naprej v novi smeri.

Tudi tu je opozoriti, da iz stopajočega dvostopa ni preiti v dvored na povelje: „Dvored! v levo (desno) — s čelom!“ Pokazala bi se napaka, omenjena pri členu. Treba je dati povelje:

„Dvored! v levo (desno) s čelom — stoj!“

Oba člena ga izvedeta tako, kakor pri členu zastop povelje: „Red! v levo (desno) s čelom — stoj!“ Telovadci zadnjega člena pa še drug za drugim skočijo po izvedenem poluobratu za korak nazaj, da dobe tako pravilni čelni razstop. Nato je šele na posebno povelje moči v dvoredu dalje korakati.

III. Zavoji. Povelja in izvedba kakor pri členu. Zadnji člen začne zavijati, ko pride na mesto sprednjega. (Sl. 11.)

Sl. 11.

IV. Premena zastopa v dvostop, dvostopa v četverostop in narobe. Izvedba je taka kakor na mestu, samo ne istočasna, ampak postopna.

1. a) Premena zastopa v dvostop. Na povelje:

„Dvostop! — na prej!“ skрати na čelu stopajoči telovadec korak, njegov „drugi“ („prvi“) pristopi na njegovo desno stran in skрати istotako korak. Ostali „prvi“ („drugi“) postopno skratijo korak, ko dosežejo pravilni razstop, „drugi“ („prvi“) pa drug za drugim pristopajo k svojim „prvim“ („drugim“) in skrajšujejo korak. Na povelje:

„Dolgi — korak!“ prestopijo vsi telovadci z dolgimi koraki.

b) Premena dvostopa v zastop. Na povelje:

„Zastop! — **vzad!**“
stopa „prvi“ („drugi“) na čelu dvostopa z dolgimi koraki naprej, njegov „drugi“ („prvi“) skrajša korak in stopi za njega, na kar prestopi z dolgim korakom, vsi ostali skrajšajo korak, „drugi“ („prvi“) pa stopajo postopno za „prve“ („druge“). Vsak telovadec prestopi brez povelja z dolgimi koraki, ko dobi prostora za to.

2. a) Premena dvostopa v četverostop se na povelje:

„Četverostop! — **na prej!**“
izvede na podoben način kakor premena zastopa v dvostop, samo da tu skratita korak namesto enega dva telovadca, ki korakata na čelu dvostopa. Ker v dvostopu korakajo telovadci v tesnem razstopu, je treba, da se telovadci drugega člena razmaknejo tako daleč, da je dosti prostora za dvojičnike, ki jim je pristopiti. Dvojice, katerim ni pristopiti, skrajšujejo postopno korak, ko dosežejo pravilni razstop s sprednjimi dvojicami, dvojice pa, ki jim je pristopiti, skrajšajo korak, ko so vstopile v četverostop. Na povelje:

„Dolgi — **korak!**“
prestopijo vsi četverostopi z dolgimi koraki.

b) Premena četverostopa v dvostop se na povelje:

„Dvostop! — **vzad!**“

izvrši podobno kakor premena dvostopa v zastop. Dvojica na čelu, ki ni pristopila, koraka z dolgimi koraki naprej, k njej prej v četverostop pristopivša dvojica skрати korak in stopi zanjo, na kar tudi ona prestopi z dolgimi koraki. Ostali četverostopi skrajšajo korak, sicer pa izvrše postopno isto, kar prvi četverostop. Telovadci drugega člena, ki so se razmekali od prvega, da so pristopajoči dvojičniki dobili prostora, se sedaj zopet pomaknejo v tesni razstop s prvim členom. Vsaka dvojica prestopi brez povelja z dolgimi koraki, ko dobi priliko za to.

V. Izprečitev se izvaja med pohodom samo čelno, torej iz dvostopa in četverostopa v dvored. Na povelje (posamezne dele povelja je dati na istoimensko nogo):

„Čelno v dvored! na levo (desno) — **vprek!**“

začne krajnik (pri četverostopu z všteti krajniki: dvojica) na strani izprečitve korakati s skračenimi koraki v prvotni smeri, ostali telovadci prično v prečno smer stopati (z dolgimi koraki) in izvedejo dalje vse tako kakor pri izprečitvi z mesta. Prišedši na svoje mesto v dvoredu, preidejo v kratki korak. Na povelje:

„Dolgi — **korak!**“
prestopi vsa četa z dolgimi koraki.*)

Dr. V. Murnik.

*) Zborske in praporske vaje priobčimo, potem ko razložimo druge vadbene stroke.

Popravki: Na str. 37. v levem predelku naj se prvi stavek predzadnjega odstavka glasi: „Če se spremeni način razvrstitve telovadcev v dotično tvorbo, ali pa če se spremeni tvorba nižje vrste v tvorbo višje vrste in narobe, je to premena oblike.“ — Na str. 60. v levem predelku zgoraj naj se povelje namesto: „Imeti — **korak!**“ glasi: „Zmeti — **korak!**“

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Ljubljanski „Sokol“ bo imel dne 14. januarja 1905 redni občni zbor v „Narodnem domu“ z običajnim dnevnim redom.

Tržiški „Sokol“ bo imel dne 6. januarja 1905 ob 4. uri popoldne svoj drugi redni občni zbor.

„Gorenjski Sokol“ je priredil v petek, dne 2. decembra 1904 zvečer ob polu 9. uri notranjo tekmovalno telovadbo. Tekmovalo je 12 telovadcev, in sicer 4 v višjem in 8 v nižjem oddelku na drogu, bradlji, konju, v skoku v višino in v daljino, na mizi in v prostih vajah. Vaje so sodili bratje: Mir. Ambrožič in B. Bloudek v višjem, J. Sajovic in R. Rooss v nižjem oddelku. Vsak tekmovalec je mogel doseči največ 55 točk. V višjem oddelku so dobili bratje: Fran Azman 51, Fran Benedik 49-25, Dragotin Chiautta 40-13, Janko Suhadolnik 38-50 točk; v nižjem oddelku pa bratje: Albin Jazbec 46-50, Janko Vidmar 46-25, Josip Lavtižar 41 in Lovro Eržen 40 točk. Vaje na orodju so se izvajale dokaj dobro, dasi so bili v nižjem oddelku skoro sami začetniki. Proste vaje za tekmovalce so bile sestavljene v višjem oddelku iz dvajsetih, v nižjem pa iz štirih gibov. Posebno se mora omeniti tudi pristopa k orodju in odstopa od njega, ki sta bila povsem brez hibe. **A.**

„Sokol“ v Kamniku. Ustanovni občni zbor se je vršil dne 3. decembra t. l. v Narodni

čitalnici ob navzočnosti 58 oseb. V odbor so bili izvoljeni sledeči bratje: starosta dr. Alojzij Kraut; podstarosta Ivan Špalek; načelnik Ivan Polak; načelnikov namestnik Janko Zagar; tajnik Blaž Logar; blagajnik Dragotin Bezeg; blagajnikov namestnik Gustav Herman; odbornika Hinko Saks, Ivan Hudobilnik; namestniki: Josip Vanossi, Peter Žerovnik in Ivo Gjud. — Po volitvi in prečitaniu pravil je predaval podstarosta ljubljanskega „Sokola“ dr. Vladimir Ravnihar o Sokolstvu, razpravljajoč važni pomen sokolskih društev kot telesnih, duševnih in нравnih vzgojevalnic naroda. Član vaditeljskega zbora ljubljanskega Sokola brat Bojan Drenik je poudarjal telovadbo kot prvo in glavno nalogo društva, razložil namen sokolske telovadbe, važnost strokovne izobrazbe sokolskih vaditeljev, teh prvih delavcev v vsakem sokolskem društvu, od katerih delavnosti je odvisen napredek društva, priporočal zajemati neobhodno potrebni pouk iz časopisa „Slovenskega Sokola“ ter dal navodila glede nabave najpotrebnejšega orodja. — Društvo je naročilo pri Vindyšu v Pragi drog za 140 K, bradljo za 200 K in malega (?) konja za 135 K. Dosedaj je k društvu pristopilo 64 članov, od teh jih zahaja 20 k redovnim vajam in prostim vajam. Posebno važnost redovnih vaj se ne more nikdar dovolj poudarjati. Telovadi se vsak torek, četrtek in soboto od 8. do 10. ure zveček. Telovadnica je v poslopju Narodne čitalnice. **C.**

Raznoterosti.

Hrvatsko Sokolstvo si je ustanovilo zvezo hrvatskih sokolskih društev. Dne 6. novembra t. l. se je vršila na Sušaku prva glavna skupščina, ki je izvolila sledeči odbor: starosta dr. Stjepan pl. Miletić, podstarosta dr. Božo Vinković, tajnik dr. Fran Bučar, blagajnik Josip Hirt, načelnik (vodja) Dragotin Šulce, podnačelnik Ivan Dončević, revizorji Akačić, Frlan in Vaniček. Odbor ljubljanskega Sokola je v imenu slovenskega Sokolstva sporočil pristrčne pozdrave novoustanovljeni zvezi hrvatskih sokolskih društev. — Statistični izkaz, ki ga prijavlja hrvatski „Sokol“ v svoji 11. številki za l. 1903, izkazuje 16 Hrvat. sokolskih društev s 3000 člani, med njimi je 1622 izvršujočih, ki jih telovadi nekaj čez tretjino. Društveni krog ima 800 članov. Žensko

telovadbo goje tri društva, telovadbo naraščaja sokolskega 9 društev. Javnih telovadb je bilo 18, izletov 83. Članstvo je v večini društev telovadilo po trikrat na teden, naraščaj po dvakrat.

Vsa društva imajo skoro vse, ali vsaj glavno telovadno orodje. Zastave ima polovica društev. Lastno telovadnico ima zagrebški „Sokol“, ostala društva imajo najete telovadnice, ali pa jim je (četrtini) šolska telovadnica brezplačno na razpolago. Štiri društva imajo poletna telovadišča. Telovadi se po Tyrševem sestavu. Tri društva imajo knjižnice. Teoretična predavanja sta imela vaditeljska zbora Sokola v Zagrebu in Osijeku. L. 1904. se je osnovalo 12 novih sokolskih društev, hrvatskih sokolskih društev je torej sedaj 28.

Telovadba ali šport? Pred nedavnim je Nansen govoril z nekim švedskim časnikarjem o športu. Silno mu je zopr, niti imena njegovega ne more. „Današnja mladina išče časti v tem, da bi zmagovala pri dirkah, borbah, v tem, da bi presegla vse dosedanje rekorde. Docela pretirana hvala, ki se ji daje za to, se laska njeni ničemurnosti. Kaj pa doseže pri tem v resnici? Telo te mladine se razvije enostransko, neharmonično, in laže jo potem napadejo bolezni, zlasti tuberkuloza; razen tega izgubi vse zanimanje za praktično življenje; taki mladi ljudje postanejo slabi trgovci, nezmožni uradniki, njih misli se pečajo samo s prihodnjo dirko, s prihodnjim tekmovalnim metanjem. Mladina naj bi raje hodila več na deželo, v gozde, v samoto in proučevala naravo. Novodobno življenje je preveč površno. Od enega predmeta se v skoku prehaja na drugega. Vse hočemo poznati, vse knjige in časopise prebrati, biti pri vseh predstavah in predavanjih. Razvoj industrije je storil mnogo hitrejši napredek nego razvoj človeka. Zategadelj je tudi novodobno slovstvo tako temnih nazorov, je tako pesimistno; nedostaja mu središča razvoja. Recite mladeničem, da se naj kar najbolj posvete telovadbi, nikakor pa ne in nobenemu športu. Naj kakor proroki iščejo samote v puščavi.“ — Temu naj pridenemo, kar je pisal dr. O. Knörk lani v listu „Woche“ o vprašanju: telovadba ali šport? „Telovadba je in ostane najboljše telesna vadba. Ona proizvodi s pomočjo najraznovrstnejših gibov delovanje vseh mišic in delov telesa, katere s tem okrepi. Docela neodvisna je od dnevnega ali letnega časa, od vremena ali drugih okolnosti. Telovadba je najvažnejše in najbolj vsestransko sredstvo tako za mladino kakor za odrasle, da se obvarujeta telo in duh slabotnosti in mehkužnosti, da dobi telo okretnost, duh pogum in odločnost, in da postane in ostane posameznik čvrst in spreten kakor za svoje delo tako za naloge, ki mu jih nalaga domovina. In kakor je pri mnogem športu na držanju telesa nekaj nesigurnega in prisiljenega, bodi radi složnosti, bodi iz potrebe, da, mnogi vidijo pri športu v tem nekaj posebnega, tako more telovadba po svoji harmoniji in krasoti gibov biti vir čistega estetičnega užitka. Če

se pravi telovadec ob razumnem varovanju moči z napetjem vsake mišice in s popolno pozornostjo na vajo pripravlja k skoku ali izvaja komplicirano vajo na drogu, si prizadeva obenem doseči ono klasično krasoto gibanja, ki se pojavlja v zaokrožitvi prehodov, v prožnosti in lahnosti gibov in v prôsti igri mišic. Glede estetične vrednosti je komaj kakšna vrsta telesnega gibanja enaka orodni telovadbi.“

Turnerstvo. Po statistiki z dne 1. januarja 1904, objavljeni v listu „Der Turner“, je nemških telovadnih društev 8400 (proti 8034 l. 1902). Od teh pripada k „Deutsche Turnerschaft“ (zvezi nemških telovadnih društev) 7489 društev, za 260 (3,6%) več nego l. 1902. Nahajajo se v 6195 krajih z 38,118.637 prebivalci. Združeno turnerstvo, razdeljeno na 292 okrajev, šteje 793.198 članov, všteti člani in naraščaj, pa brez dečkov in deklic pod 14 leti. Telovadcev je bilo 369.691, med njimi naraščaja (nad 14 leti) 111.903, ki so telovadili v 736.778 večerih, vsota udeležencev pri telovadbi v teh večerih: 17,688.202. Število telovadcev se je zvišalo l. 1903. za 13.562 (3,8%). Vaditeljev je imelo nemško turnerstvo 38.446, ki so se vadili v 56.601 vaditeljski uri. Ženskih oddelkov je bilo 1104 z 32.860 članicami, z 29.918 telovadkami in s 1485 vaditeljicami. Žene so bile sprejete za članice šele l. 1902. L. 1903. se je zvišalo število članic za 1867. 717 društev je imelo oddelke za otroško telovadbo, v katerih je telovadilo 41.949 dečkov in 14.754 deklic. K vojakom so vzeli l. 1903. iz združenega turnerstva 30.163 članov. Lastne telovadnice je imelo 656 društev, lastna telovadišča 1096.

Književnost.

O telesni zgolji na Hrvaškem in v Slavoniji je predaval prof. dr. Franjo Bučar iz Zagreba na I. mednarodnem kongresu za šolsko higieno v Norimberku 8. aprila 1904. Razprava je izšla v nemškem jeziku v samozaložbi pisateljevi v posebni brošuri. 12 strani. Cena 50 vin.

Listnica uredništva.

Brate dopisnike prosimo, da nam pošiljajo poročila pisana samo po eni strani, drugo stran pa pustite prazno.